

Arboga Kyrkliga Samfällighet
Box 155
732 23 Arboga

**Byggnadsminnesförklaring av Götlunda f.d. kyrkoherdebostad,
Holmsätter 1:77, Götlunda socken, Arboga kommun, Västmanlands län
(2 bilagor)**

Beslut

Länsstyrelsen förklarar, enligt 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen mm (KML), Götlunda f.d. kyrkoherdebostad på fastigheten Holmsätter 1:77, markerad som nummer (1) på bifogad karta (bilaga 1), som byggnadsminne.

Med stöd av 3 kap 2 § KML meddelar Länsstyrelsen samtidigt följande skyddsföreskrifter:

1. Byggnaden får inte rivas, vare sig i sin helhet eller delar därav, eller flyttas.
2. Byggnaden får inte byggas till, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
3. Byggnadens planlösning får inte ändras.
4. Byggnadens stomme får inte rivas, byggas om eller ersättas med andra material.
5. I byggnaden får inte fast inredning tas bort, flyttas eller på annat sätt förändras. Till fast inredning hör bland annat dörrar, lister, golv och eldstäder.
6. Byggnaden skall i samråd med Länsstyrelsen underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.
7. Det i bilaga 1 markerade skyddsområdet får inte ytterligare bebyggas utan tillstånd från Länsstyrelsen. Området skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Redogörelse för ärendet

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Götlunda f.d. kyrkoherdebostad väcktes den 8 februari 1978 av Landsantikvarien i Västmanlands län.

Kyrkbyn i Götlunda skyddades mellan 1994-2000 av 41 kap 12 § kyrkolagen (1992:300).

En besiktning av fastigheten gjordes av Länsstyrelsen den 27 mars 2003.

Av Länsstyrelsen upprättat förslag till skyddsöreskrifter har den 28 april 2003 skickats på remiss till Arboga kyrkliga samfällighet, Arboga kommuns miljö- och byggnadsnämnd,

\\zenel\lanots\BMG\Götlunda\Beslut.doc

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-mail
721 86 VÄSTERÅS	V. Ringvägen 1	021-19 50 00	021-19 51 60	lansstyrelsen@u.lst.se

20.02-08-11... beslöt...
Lagin V.M.U.s. P. Östergren A. - 1/10

Västmanlands läns museum samt Riksantikvarieämbetet. Samtliga remissinstanser har tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen med tillhörande skyddsföreskrifter.

Arboga kyrkliga samfällighet är ägare till fastigheten.

Motivering

Historisk bakgrund

Den första gråstenskyrkan i Götlunda uppfördes under medeltiden som en försvarskyrka. Denna revs i början av 1740-talet och den idag vitputsade barockkyrkan uppfördes på samma plats åren 1744-47. Götlunda kyrkby är välbevarad och omfattar två generationers prästgårdar, sockenstuga, sockenmagasin, f.d. arrendegård och ett par förrådsbyggnader.

Byggnadsår för Götlunda f.d. kyrkoherdebostad kan inte med säkerhet fastställas, men 1600-talets senare del är ett allmänt antagande som uppgivits i Läns museets prästgårdsinventering från 1976.

När den yngre prästgården hade uppförts och tagits i bruk år 1847 kom den äldre kyrkoherdebostaden att användas som ekonomibyggnad och enklare bostad. I salen inreddes bagarstuga, köket mot nordost blev tvättstuga och kamrarna mot västra gaveln blev bostad om ett rum och kök. Idag har byggnaden renoverats, under antikvarisk kontroll, för att kunna användas till församlingshem. Den ursprungliga rumsdistributionen har därmed blivit delvis återställd.

Byggnadsbeskrivning

Dagens exteriör är i hög grad resultatet av förändringar under 1800-talet. Då påbyggdes huset till 1 ½ våning, ytterväggarna brädfodrades och nuvarande fönster insattes. Fasaden är klädd med falurödfärgad locklistpanel med gråvita knutlådor. Sadeltaket är täckt med enkupigt tegel. Ytterdörren är en ursprunglig tvådelade plankdörr med profilerade brädor i rutnönster, målade i en ockragul nyans. Fönstren är tvådelade med spröjs med ockragulmålade bågar och gråvita foder. Beslagen är troligen från 1700-talet.

Till byggnadsoriginalinredning räknas den sexdelade planen, dörrarna med utanpåliggande speglar, samt foder och listverk. Salens och sydvästra kammarens kakelugnar är från senare delen av 1700-talet och har ett döma av murverksrester i kammaren föregåtts av öppna eldstäder. Vindsvåningen innehåller på traditionellt vis ett stort kallutrymme i mitten och två mindre kammare mot gavlarna.

Sammanfattande bedömning

Götlunda f.d. kyrkoherdebostad ingår som en omistlig del av den välbevarade kyrkbyn. Byggnaden besitter stora kultur- och byggnadshistoriska värden genom sin höga ålder, ursprunglighet och unicitet. Den är en av länets äldsta kyrkoherdebostäder och samtidigt den äldsta i trä. Härigenom uppfyller Götlunda f.d. kyrkoherdebostad väl kraven i 3 kap 1

§ KML som –"synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde" - för att förklaras som byggnadsminne.

Övriga upplysningar

Länsstyrelsen lämnar råd ifråga om underhållet av byggnaden.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Enligt 3 kap 21 § KML gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten enligt bilaga 2 (formulär 22).

I ärendets slutliga handläggning har deltagit t.f. landshövding Håkan Eriksson, beslutande och antikvarie Anna Olsfelt, föredragande samt länsassessor Torsten Eriksson t.f./länsantikvarie Ulf Nordh

Håkan Eriksson

Anna Olsfelt

Bilaga:

1. Situationsplan med skyddsområde för byggnadsminnet
2. Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut, (formulär nr 22)

Kopia:

Riksantikvarieämbetet
Lantmäterimyndigheten, Västmanlands län, DRK
Miljö- och byggnämnden, Arboga kommun
Fritid- och kulturnämnden, Arboga kommun
Arboga museum
Västmanlands läns museum
Lst: Lr, SbE, RÅ

Situationsplan med skyddsområde för byggnadsminnet Götlunda f.d. kyrkoherdebostad,
Holmsätter 1:77, Götlunda socken, Arboga kommun, Västmanlands län

--- Skyddsområde

1. Götlunda f.d. kyrkoherdebostad

0 100 200 300 meter

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Bilaga 1
Dnr. 432-225-89
2003-07-02